

Prinsjesdag
16 september
2025

De belangrijkste ontwikkelingen voor de gehandicapten- en jeugdzorg in de komende jaren

Inleiding

In deze notitie informeren we u over de belangrijkste onderwerpen uit de Miljoenennota en de begrotingen van de ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Justitie en Veiligheid (JenV) die van belang zijn voor de gehandicaptenzorg en de jeugdzorg.

We hebben de beleidsmaatregelen geordend op thema's die belangrijk zijn voor onze sector en verwijzen, waar mogelijk, naar eerdere berichtgeving op onze website.

Onze eerste reactie op de kabinetsplannen vindt u op onze site: [Gehandicaptenzorg: stop met financieel jojo-beleid | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland](#). Wij hebben met gemengde gevoelens kennisgenomen van deze op Prinsjesdag gepresenteerde Miljoenennota en begrotingen. Tegenover het extra budget dat beschikbaar komt voor kostendekkende zorgtarieven en huisvestingskosten staan bezuinigingen die de tarieven weer onder de kostprijs doen belanden.

Meer over de beschikbare middelen en een reactie op andere (beleids)onderdelen vindt u in deze notitie.

In deze notitie geven we duiding op de volgende onderwerpen:

1. Arbeidsmarkt, opleiden en ontwikkelen
2. Inclusieve samenleving
3. Passende zorg
4. Langdurige zorg (financiën)
5. Sociaal domein
6. Forensische zorg
7. Administratieve lasten, digitalisering en technologie
8. Duurzaamheid
9. Onderwijs - zorg
10. Wonen

1. Arbeidsmarkt, opleiden en ontwikkelen

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

Voor de uitvoering van de afspraken uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) is structureel extra budget beschikbaar gesteld. Dit betreft onder meer:

- € 185 miljoen voor opleiden in zorg en welzijn (voornamelijk buiten het ziekenhuis).
- € 70 miljoen voor regionale eerstelijnsamenwerkingsverbanden (RESV's).
- € 50 miljoen voor de aanpak van zorgfraude via toezicht, uitvoering en opsporing.

De financiering komt deels uit de resterende groeiruimte (€ 105 miljoen) en deels uit herschikking van bestaande middelen, zoals het beëindigen van het Stagefonds na 2026-2027. Wij vinden dat de € 185 miljoen aan opleidingsmiddelen ook toegankelijk moeten worden voor de gehandicaptenzorg, maar dat is nog onzeker aangezien de VGN het AZWA niet heeft ondertekend.

Zelfstandigen zonder personeel

Het wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR) moet werknemers en zelfstandigen duidelijkheid bieden over de vraag wanneer als zelfstandige gewerkt kan worden en wanneer niet. Ook moet de VBAR meer bescherming bieden tegen schijnzelfstandigheid.

De plannen voor een basisverzekering voor arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen (BAZ) gaat de arbeidsongeschikte zelfstandige beschermen en draagt bij aan een gelijk speelveld tussen zelfstandigen en werknemers.

Het wetsvoorstel Meer zekerheid voor flexwerkers legt de flexibele inzet van werknemers aan banden. Nul-urencontracten worden vervangen door bandbreedtecontracten en de mogelijkheden van het gebruik van tijdelijke contracten worden verminderd.

De wetten laten nog aan duidelijkheid te wensen over en beperken de noodzakelijke flexibiliteit in de zorg waar het immers gaat om mensenwerk. Het gezamenlijke pakket aan arbeidsmarktaanpassingen zet in deze krappe tijden de continuïteit van zorg sterk onder druk. De VGN wil echte duidelijke regelgeving die beheerste en genormeerde inzet van zelfstandigen in de zorg mogelijk maakt en de noodzakelijke flexibiliteit voor zorgorganisaties behoudt.

Aantrekkelijk werk

Om het werken in zorg en welzijn aantrekkelijk te maken en te houden, werkt het demissionaire kabinet samen met het veld aan het terugdringen van verzuim en het tegengaan van agressie. Dit zijn punten waar de VGN van harte aan meewerkt.

Leren en ontwikkelen

Het ministerie van OCW zet de komende jaren stevig in op gelijke kansen in het mbo, het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en een soepele overgang van onderwijs naar duurzaam werk. Met nieuwe wetgeving en regionale programma's krijgen scholen en gemeenten meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen richting werk. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een betere studiekeuze, de versterking van de beroepsbegeleidende leerweg (bbl), kwalitatieve en toegankelijke stages en meer duale opleidingen in het hbo.

Een belangrijk speerpunt van OCW is Leven Lang Ontwikkelen (LLO): naast het initiële onderwijs wordt nadrukkelijk geïnvesteerd in om- en bijscholing om personeelstekorten tegen te gaan. Dit sluit aan op de [Visie 2030](#) van de VGN. De LLO-agenda van OCW richt zich op flexibeler en toegankelijker scholingsaanbod, het wegnemen van financiële drempels en het stimuleren van regionale samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Verder blijft de regeling Praktijkleren een belangrijk instrument: werkgevers worden gestimuleerd om werkleerplaatsen aan te bieden en ontvangen een tegemoetkoming in de begeleidingskosten. Deze regeling is verlengd tot en met studiejaar 2027/2028.

De VGN is nadrukkelijk tevreden dat het ministerie van OCW stevig inzet op een Leven Lang Ontwikkelen en continu de aansluiting zoekt tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Wij onderschrijven dat er daadwerkelijk beweging zichtbaar is en zien dit als een noodzakelijke voorwaarde om ook in de gehandicaptenzorg in de toekomst over gekwalificeerde zorgprofessionals te beschikken om de zorg en ondersteuning te kunnen leveren die nodig is.

Sociale zekerheid

In deze Miljoenennota staan geen grote wijzigingen rond de sociale zekerheid. Relevante punten zijn:

- *Verkorting WW*
De verkorting van de WW naar maximaal 18 maanden wordt uitgesteld, omdat 2027 voor het UWV niet realiseerbaar is. Naar verwachting gaat deze maatregel nu in op 1 januari 2028.
- *Verhogen minimumjeugdloon*
Het minimumjeugdloon wordt per 1 januari 2027 verhoogd. Het kabinet ziet dit als een belangrijke stap naar meer bestaanszekerheid voor jongeren. Voor werknemers tussen de 16 en 20 jaar gaat het minimumloon stapsgewijs omhoog. Zo komt het dichterbij het reguliere minimumloon.
- *Loonkostenvoordeel*
Per 1 januari 2026 is het Loonkostenvoordeel (LKV) alleen nog van toepassing voor mensen die in het doelgroepenregister Banenafpraak zijn opgenomen. De tegemoetkoming is € 1,01 per uur en maximaal € 2.000 per jaar. Ook de duur wordt gewijzigd van 3 jaar naar structureel zolang het dienstverband duur.
- *Arbeidsongeschiktheid*
Het arbeidsongeschiktheidsstelsel in Nederland is te complex. Het advies van de bedrijfsarts wordt vanaf 2026 leidend bij de toetsing van het re-integratieverslag en het UWV gaat 'praktisch beoordelen'. Mensen die 60 jaar of ouder zijn, komen in 2026 in aanmerking voor de vereenvoudigde WIA-claimbeoordeling. Maar er is een fundamentele herziening nodig op basis van het advies van de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (Octas) over de knelpunten en oplossingen voor het arbeidsongeschiktheidsstelsel. De VGN vindt het belangrijk dat SZW in 2026 stappen zet naar een concrete verbetering van dit stelsel.

2. Inclusieve samenleving

Implementatie VN-verdrag handicap

In de begroting staat dat het ministerie van VWS verantwoordelijk is voor de coördinatie van de kabinetsbrede [Werkagenda VN-verdrag \(2025-2030\)](#), die het kabinet in juli 2025 heeft gepubliceerd. Deze werkagenda bevat de stappen die de overheid zet om toe te werken naar een toegankelijke samenleving voor iedereen. Als VGN zijn we blij met deze werkagenda, maar we hadden op een hoger ambitieniveau en meer zicht op concrete resultaten gehoopt. Wij blijven hier voortdurend voor [pleiten bij kabinet en parlement](#).

Inclusieve arbeidsmarkt

Het kabinet werkt aan een arbeidsmarkt waar iedereen meedoet en tot zijn recht kan komen. Een arbeidsmarkt waar werken loont en werkgevers goed worden ondersteund bij het creëren van passend werk voor mensen met een arbeidsbeperking. En waar mensen die ondersteuning nodig hebben om de stap naar werk te zetten, die ook krijgen. Een doelstelling die de VGN van harte ondersteunt en aan meewerkt.

Het gaat nu nog om plannen en voorstellen die door het nieuwe kabinet moeten worden omgezet naar concrete maatregelen. Zoals de beleidsopties voor de fundamentele herzieningen van de Participatiewet Spoor 2. Deze komen niet terug in de begroting voor 2026. Dit geldt ook voor de Hervormingsagenda Inkomensondersteuning.

Wij vinden dat het nieuwe kabinet in 2026 prioriteit moet geven aan de uitwerking van deze plannen. De voorstellen geven de goede richting aan. Het is nu zaak dit om te zetten naar concreet beleid, zodat het voor mensen met een beperking aantrekkelijker én makkelijker wordt om onbetaald/betaald werk te vinden bij bedrijven.

Wel is positief dat Participatiewet Spoor 1, waarin de ergste hardheden uit de wet zijn gehaald, in 2026 zal worden ingevoerd. Daarnaast wordt er gewerkt aan een verdere verbreding van de doelgroep voor de Banenafpraak. Ook is positief dat medewerkers van de Sociaal Ontwikkelbedrijven worden gecompenseerd voor hun inkomensverlies en dat er wordt geïnvesteerd in de infrastructuur van de sociale ontwikkelbedrijven. Hierbij pleiten wij ervoor dat elk jaar meer beschutte werkplekken worden gerealiseerd bij reguliere bedrijven. De SLIM-regeling (Stimuleringsregeling Leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen) en ESB-subsidie (Regeling Ernstige studiebelemmering) lopen in 2026 door.

3. Passende zorg

Passende zorg

Met een beweging naar Passende zorg wil het ministerie van VWS de zorg in Nederland goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Dit betekent dat de zorg:

1. aantoonbaar effectief is en meerwaarde heeft voor de patiënt, met een doelmatige inzet van mensen, middelen en materialen;
2. gericht is op gezondheid, functioneren en kwaliteit van leven;
3. samen met en rondom de cliënt tot stand komt;
4. de zorg op de juiste plek geleverd wordt.

In dit kader stimuleert VWS kennisontwikkeling en -deling met subsidies aan onder meer de Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen en Vilans. Ook wil VWS alleen bewezen effectieve zorg in het verzekerde pakket. Niet bewezen effectieve zorg moet uit het verzekerde pakket verdwijnen. Het Zorginstituut is daarom bezig met een onderzoek naar het opstellen van pakketcriteria voor de langdurige zorg, waar de VGN actief bij betrokken is.

De VGN is blij met de investeringen in de kennisinfrastructuur en is ook niet tegen het maken van keuzes over wat wel in het verzekerde pakket hoort en wat niet. Echter de term 'bewezen effectief' is binnen de langdurige zorg minder goed bruikbaar dan binnen de curatieve zorg. Interventies in de gehandicaptenzorg zijn namelijk lastig te meten, omdat de context en de relatie tussen begeleider en cliënt een grote rol spelen. Een interventie binnen de langdurige zorg is daarmee moeilijk als effectief of niet effectief te beoordelen. Daarnaast vindt de VGN het niet wenselijk een interventie via de zorginkoop te in- of excluderen, omdat de langdurige zorg integrale tarieven kent.

Om onze stakeholders te laten zien hoe passende zorg in de langdurige gehandicaptenzorg wordt toegepast, heeft de VGN samen met een werkgroep van leden een sectorbrede duiding passende zorg, ondersteuning en behandeling in de langdurige gehandicaptenzorg opgesteld. Deze wordt binnenkort gepubliceerd.

4. Langdurige zorg (financiën)

Deze paragraaf behandelt de belangrijkste wijzigingen in de begroting van VWS voor de langdurige zorg. Onderstaande tabel geeft het totaalbeeld van het effect van de verschillende maatregelen/besluiten voor de gehandicaptenzorg (als het verschil ten opzichte van het jaar 2025).

Maatregel (in miljoen euro's)	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Reparatie niet kostendekkende bekostiging</i>					
NZa-kostenonderzoek GHZ 2026*	112	112	112	112	112
NZa-kostenonderzoek NHC 2026	140	140	140	140	140
<i>Intensivering zorg</i>					
LVHC	13**	10	13	13	13
<i>Kortingsbedragen kabinet</i>					
Meerjarig contracteren	0 (was -52)	-52	-52	-52	-52
Taakstelling behandeling	0 (was -88)	-88	-88	-88	-88
Opschaling digitale zorg***		-18	-44	-73	-99
	265	104	81	52	26
* Per 2025 was al structureel € 168 miljoen toegevoegd voor verhoging van enkele Wlz-maximumtarieven GHZ. De zorgkantoren romen via het verlaagde Wlz-richttarief circa € 100 miljoen extra af in 2026.					
** Deze LVHC-zorg betekent een intensivering van € 13 miljoen, waarvoor VWS € 8,3 miljoen in 2026 vrijmaakt, oplopend naar € 11 miljoen structureel per 2028. Het verschil is elders gevonden.					
*** VWS-raming GHZ-aandeel in Wlz.					

Hieronder treft u op de meeste posten een toelichting.

Wlz-kostenonderzoek

VWS verruimt vanaf 2026 het Wlz-kader (Wet langdurige zorg) met € 112 miljoen om de aanpassingen van de beleidsregelwaarden voor de gehandicaptenzorg naar aanleiding van het Wlz-kostenonderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) te kunnen opvangen. Dit betrof onderzoek naar de personele en materiële component van de beleidsregelwaarden. Hierbij heeft VWS de impact van het NZa-kostenonderzoek op de GHZ van € 100 miljoen plus de totale impact ervan op de sectoroverstijgende prestaties van € 11 miljoen (plus afrondingsverschillen) bij elkaar opgeteld.

In 2025 was een eerste stap gezet door, via een meer grofmazige onderzoekswijze, de beleidsregelwaarden van een aantal zogenoemde prioritaire prestaties te verhogen. VWS had per 2025 daarvoor al structureel € 168 miljoen toegevoegd aan het Wlz-kader.

De doorstart van dat NZa-kostenonderzoek heeft vervolgens voor het jaar 2026 geleid tot aanpassing van beleidsregelwaarden voor het [overgrote merendeel van de Wlz-prestaties voor de gehandicaptenzorg](#).

De VGN is er positief over dat het traject gegevensverbetering en de doorontwikkeling van het kostprijsmodel het afgelopen jaar hebben geleid naar onderbouwde aanpassingen van beleidsregelwaarden. Deze aanvulling van € 112 miljoen op het Wlz-kader per 2026 biedt zorgkantoren de ruimte om de aangepaste beleidsregelwaarden te gebruiken bij de inkoop van zorg.

De NZa heeft voor het jaar 2026 ook besloten dat differentiatie in de bekostiging van VG7-prestaties plaatsvindt. Uitgebreide toelichting hierover is te vinden in [het verantwoordingsdocument](#). Deze differentiatie heeft echter geen invloed op de VWS-begroting. Differentiatie leidt namelijk naar verwachting tot eenzelfde beslag op macro-middelen als wanneer de NZa op basis van het kostenonderzoek ongedifferentieerde VG7-beleidsregelwaarden had vastgesteld.

Normatieve huisvestingscomponent

VWS stelt vanaf 2026 in totaal € 400 miljoen beschikbaar voor het verhogen van de Normatieve huisvestingscomponent (NHC) in de Wlz op basis van kostenonderzoek door de NZa. Daarvan is € 140 miljoen voor de gehandicaptenzorg. Nu deze middelen beschikbaar zijn gaan we ervanuit dat de NZa in oktober van dit jaar aangepaste NHC-beleidsregels 2026 in de Wlz vaststelt. Dit zal dan leiden tot NHC-tarieven die ruim 13% hoger zijn.

De VGN heeft samen met ActiZ en De Nederlandse GGZ [jarenlang](#) voor deze verhoging gelobbyd bij de politiek, VWS en de NZa en we zijn blij dat dit nu gelukt is. De investeringsbedragen uit de NHC liepen al langere tijd achter bij de werkelijke kosten van nieuwbouw. Dat is nu vastgesteld en wordt gecorrigeerd vanaf 2026. We gaan ervan uit dat deze impuls helpt bij de noodzakelijke investeringen in moderne en duurzame huisvesting.

Laag-volume-hoog-complexe zorg

VWS stelt middelen beschikbaar voor het opnemen van twee extra doelgroepen in de aanspraak op gespecialiseerde langdurige zorg. Dit betreft zogenaamde laag-volume-hoog-complexe zorg (LVHC), voor de doelgroepen MS+ en NAH+. De VGN heeft zich de afgelopen jaren samen met deze doelgroepnetwerken hard gemaakt dat die doelgroepen per 2026 kunnen instromen in de LVHC-structuur. Nu VWS deze middelen heeft vrijgemaakt verwachten wij dat VWS de komende maand de aanspraak NAH+ en MS+ opneemt in de Regeling

langdurige zorg en dat de NZa de prestaties en tarieven voor MS+ en NAH+ opneemt in de Beleidsregel gespecialiseerde zorg.

Meerjarig contracteren en behandeling

Net als in 2025 gaan ook in 2026 de kortingen voor meerjarig contracteren (€ 52 miljoen) en behandeling (€ 88 miljoen) [niet](#) door. Deze zijn door de kamer controversieel verklaard. Voor 2027 en verder staan beide kortingen nog wél ingeboekt in de begroting, terwijl de gedachtegang achter de kortingen simpelweg niet klopt en onlogisch is. Zorgaanbieders hebben al meerjarige contracten met zorgkantoren, met wel elk jaar een ander richttariefpercentage. Meerjarig contracteren zorgt dus niet voor meer zekerheid en kostenbesparing. De korting op behandeling was aanvankelijk berekend als een gevolg van het overhevelen van behandeling van de Wlz naar de Zorgverzekeringswet (Zvw). Dit is niet doorgegaan, maar de korting is wel blijven staan. De VGN pleit ervoor beide kortingen structureel te schrappen.

5. Sociaal domein

Jeugd

Zoals verwacht is in de begroting van het Gemeentefonds te lezen dat naar aanleiding van de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG, het kabinet heeft besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de jeugdhulp, conform de afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd. Dit biedt tijdelijk financiële rust.

De [Hervormingsagenda Jeugd](#) is op 19 juni 2023 ondertekend door jongeren- en cliëntenorganisaties, gemeenten, aanbieders, professionals en het Rijk. VGN is een van de partijen die de agenda heeft ondertekend. Daarmee heeft de VGN steun uitgesproken voor de gekozen oplossingsrichtingen en commitment aan de inhoudelijke opgaven. Met de agenda wordt beoogd dat jongeren weerbaar opgroeien, dat jongeren en ouders in een kwetsbare positie tijdige, passende jeugdzorg ontvangen, en wordt er gewerkt aan een houdbaar stelsel. Naast deze inhoudelijke verbeteringen is aan deze agenda ook een structurele besparingsopgave gekoppeld. De implementatie van de Hervormingsagenda is in volle gang. Mede naar aanleiding van het advies van de Deskundigencommissie, kiest het Rijk in 2025 voor de volgende prioritering en intensivering:

- Betere samenwerking in het sociaal domein om problemen op verschillende levensgebieden vroegtijdig aan te pakken en de instroom in jeugdzorg zoveel mogelijk te voorkomen.

- Als jeugdzorg toch nodig is, dan is deze zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig en van goede kwaliteit.
- Verbetering van de kwaliteit van de geboden jeugdhulp.
- Beter in balans brengen van de vraag en het aanbod van jeugdhulp.
- Er wordt stevig ingezet op het verbeteren van het inzicht in de werking van het stelsel en strakker gestuurd op de voortgang van de Hervormingsagenda Jeugd.

Ook is te lezen in de begroting van het ministerie van VWS dat in 2026 wordt ingezet op de doorontwikkeling van stevige lokale teams die de toegang tot hulp verbeteren en zelf (integrale) hulp bieden. Het wetsvoorstel Reikwijdte, waarin hun positie is verankerd, zal eind 2026 aan de Tweede Kamer worden aangeboden. In 2025 is het wetsvoorstel Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg in de Tweede Kamer behandeld. In 2026 vindt implementatie van dit wetsvoorstel plaats. Voorafgaand aan het debat hebben de jeugdbranches samen met beroepsverenigingen en cliëntorganisaties een [dringend beroep](#) op de Tweede Kamer gedaan om de wet aan te nemen en niet te morrelen aan de eerder gemaakte afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd.

Wmo

In de begroting van het ministerie van VWS staat dat aan het einde van 2025 het houdbaarheidsonderzoek Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 wordt opgeleverd. Dit onderzoek is een gezamenlijk traject van gemeenten (VNG) en het Rijk om een beeld te schetsen hoe de Wmo 2015 nu functioneert en wat er in nabije toekomst moet gebeuren om de Wmo 2015 houdbaar te houden.

In de eindrapportage zullen enkele scenario's worden geschetst die uiteindelijk ook bestuurlijke en politieke besluitvorming vergen. Het is noodzakelijk om hier nadrukkelijk aandacht voor te hebben; omdat onder andere de demografische groei, zeker ook binnen de Wmo 2015, nu al leidt tot schaarste (personeel en financiën) en daarmee ook leidt tot druk op de toegankelijkheid van ondersteuning. Vooruitlopend op de mogelijke maatregelen uit dit onderzoekstraject wordt gewerkt aan de invoering van een inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo 2015. De beoogde inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is 1 januari 2027. Deze maatregel moet leiden tot een structurele besparing van € 225 miljoen in het gemeentefonds vanaf 2027.

Bij de vertaling van de uitkomsten van het houdbaarheidsonderzoek naar een agenda en beleid, zullen we vanuit de VGN het perspectief van mensen met een beperking en de gehandicaptenzorg agenderen.

6. Forensische zorg

De Rijksbegroting richt zich op het voortzetten van het bestaande beleid voor forensische zorg, met bijzondere aandacht voor de groeiende behoefte aan (jeugd)capaciteitsplaatsen. Vooral tbs-klinieken en klinische plaatsen binnen de Overige forensische zorg (Ofz) ervaren capaciteitsdruk.

Het ministerie van Justitie en veiligheid (JenV) onderzoekt hoe beschikbaarheidsfinanciering zorgaanbieders kan stimuleren om extra behandelplekken te creëren. Via een nieuwe garantieregeling staat het ministerie van JenV garant voor € 300 miljoen aan leningen voor particuliere Forensisch Psychiatrische Centra (FPC's), zodat zij tegen gunstige voorwaarden kunnen investeren in uitbreiding en behoud van capaciteit. Het ministerie van JenV blijft inzetten op technologische innovatie en flexibele capaciteitsopbouw om de zorgketen te ontlasten. Op basis van de werkagenda 'Aansluiting reguliere en forensische zorg' werken de ministeries van JenV en VWS samen aan een betere afstemming tussen forensische en reguliere zorg om te voorkomen dat mensen met verward gedrag tussen wal en schip raken.

Om de vraag naar klinische plaatsen binnen de Ofz op te vangen, verhoogt het ministerie van JenV het meerjarig budget met € 20,8 miljoen. Daarnaast leidt een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven tot aangepaste NZa-tarieven voor 2022–2025, wat resulteert in hogere dagprijzen van de Ofz. Het ministerie van JenV compenseert dit met een financiële verhoging van € 16,9 miljoen in 2025, oplopend tot € 18,8 miljoen vanaf 2029.

De VGN benadrukt dat stagnatie in doorstroom en uitstroom leidt tot wachtlijsten. Vereenvoudiging van processen en minder bureaucratie zijn cruciaal. Samen met forensische partners pleiten wij voor structurele beschikbaarheidsfinanciering en garantiestellingen om investeringen in capaciteit en kwaliteit mogelijk te maken.

7. Administratieve lasten, digitalisering en technologie

Administratieve lasten

VWS wil dat de administratiedruk voor zorgprofessionals per 2030 met 50% wordt verminderd tot maximaal 20% van de totale werktijd. Dit levert meer tijd op voor de cliënt en meer werkplezier voor de medewerker. Er is vanuit VWS een regiegroep in het leven geroepen, bestaande uit branche- beroeps- en stelselpartijen, om de regeldruk binnen de zorg te verlagen.

De VGN wil ook de administratieve lasten in de zorg fors verlagen. We doen hier als sector zelf al veel in. Het inzetten op de [vereenvoudiging](#) van de Wet zorg en dwang (Wzd), het project

zinnig en simpel verantwoorden, de uitbreiding van de reikwijdte van het [Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg](#) en inzet op standaardisatie (onder andere via de Hervormingsagenda Jeugd) zijn hier goede voorbeelden van. We zijn blij dat VWS zich ook inzet om de lastendruk te verlagen, maar missen concrete maatregelen en resultaten vanuit VWS en de stelselpartijen zelf.

Digitalisering en Technologische innovatie

Het kabinet ziet veel potentie in technologische toepassingen, digitaal werken en (generatieve) AI. Ook de VGN erkent dat technologie kan bijdragen aan toekomstbestendige gehandicaptenzorg. Meer over initiatieven waar we ons als vereniging voor inzetten of bij aansluiten staat op de [themapagina Technologie](#).

In de VWS-begroting worden programma's genoemd die technologische innovatie ondersteunen, zoals de innovatie-impuls, de [innovatieroute](#) en de Stimuleringsregeling Technologie in Ondersteuning en Zorg ([STOZ](#)). Daarnaast is er behoefte aan versterking van digitale vaardigheden. Het is positief dat VWS blijft investeren in de coalitie Digivaardig in de Zorg, die [leermiddelen](#) verspreidt. De VGN maakt daar via de Stichting Arbeidsmarkt Gehandicaptenzorg (StAG) ook deel van uit.

Daarnaast werkt VWS aan de invoering van de Europese Gehandicaptenkaart waarmee mensen met een beperking in de Europese Unie (EU) ook in andere EU-lidstaten gebruik kunnen maken van faciliteiten voor mensen met een beperking.

Kunstmatige intelligentie (AI)

VWS werkt aan een plan om AI in de zorg meer impact te laten hebben voor medewerkers. Zij doet dat via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en Hoofdlijnenakkoord ouderenzorg (HLO). De gehandicaptenzorg is echter niet vertegenwoordigd in AZWA en loopt daardoor risico op uitsluiting van AI-ontwikkelingen. Het is belangrijk dat AI-producten, -subsidies of andere ontwikkelingen die sector overstijgend meerwaarde hebben, ook beschikbaar en toepasbaar zijn voor de gehandicaptenzorg. De VGN brengt dit actief onder de aandacht bij VWS, sluit aan waar mogelijk (zoals bij AI en administratieve lasten) en volgt ontwikkelingen om leden toegang te geven tot concrete toepassingen.

Digitalisering

De VWS-begroting 2026 reserveert € 366 miljoen voor digitalisering van de zorg. Kernpunten zijn veilige gegevensuitwisseling via het EGIZ-programma (elektronische gegevensuitwisseling in de zorg), stimulering van e-health zoals beeldbellen en PGO's (persoonlijke gezondheidsomgeving), versterking van cybersecurity, en scholing van zorgprofessionals. Ook is er aandacht voor digitale toegankelijkheid voor kwetsbare groepen. Deze maatregelen moeten de zorg efficiënter, toegankelijker en toekomstbestendig maken, met behoud van privacy en inclusiviteit. De VGN ziet digitalisering als een kans die goed past bij onze ambities

voor een inclusieve samenleving. Voorwaarde is dat digitalisering gebruiksvriendelijk en ondersteunend is voor zorgverleners én mensen met een beperking.

8. Duurzaamheid

Het demissionaire kabinet wil zich in 2026 blijven inzetten voor het halen van de klimaatdoelen en heeft daarbij speciale aandacht voor het verduurzamen van de energievoorziening. Netcongestie kan de voortgang van ambities voor verduurzaming vertragen, ook in de gehandicaptenzorg komt dit steeds vaker voor. Het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN) beoogt de huidige knelpunten zoveel mogelijk op te lossen, onder andere door een snellere uitbreiding van het hoogspanningsnet. De ambitie is toe te werken naar een toekomstbestendige CO₂-vrije energievoorziening die veilig, betrouwbaar, betaalbaar en schoon is.

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) stelt voor 2026 ruim € 325 miljoen beschikbaar voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, de DuMaVa-regeling (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed). In de praktijk blijkt echter dat de DuMaVa-subsidie ontoereikend is voor zorgorganisaties om te kunnen voldoen aan de klimaatdoelstellingen zoals opgenomen in de Green Deal.

De VGN is positief over de per 2026 aangekondigde aanpassing van de NHC, die meer ruimte biedt om te investeren in duurzaam zorgvastgoed (zie voor toelichting paragraaf 4 van deze notitie). Met deze NHC-verhoging ontstaat ruimte om te voldoen aan de huidige wettelijke eisen voor verduurzaming van zorgvastgoed. De Green Deal afspraken voor de toekomst gaan echter verder en de NHC-verhoging is onvoldoende om ook deze ambities waar te maken.

9. Onderwijs – zorg

Onderwijs

In de begroting van het ministerie van OCW is te lezen dat de onderwijskansenregeling blijft bestaan. Dit ook op verzoek van de Tweede Kamer, waar de motie-Rooderkerk is aangenomen. Naar aanleiding van die motie heeft het kabinet in de augustusbesluitvorming deze afschaffing teruggedraaid, iets waarvoor de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) ook, in een [brief aan de Tweede Kamer](#), had gepleit. De onderwijskansenregeling kan hiermee ook na 2026 doorgang vinden.

Met de regeling onderwijskansen kunnen middelbare scholen aanvullende ondersteuning geven aan kinderen die risico lopen op een onderwijsachterstand. Scholen kunnen bijvoorbeeld een extra onderwijsassistent inzetten, kleinere klassen organiseren of werken aan ouderbetrokkenheid. Voor deze regeling is structureel een bedrag van € 185,9 miljoen beschikbaar.

Het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk, zal waarschijnlijk 1 januari 2026 in werking gaan is ook te lezen in de begroting van het ministerie van OCW. Met het wetsvoorstel Van school naar duurzaam werk, wordt beoogd om jongeren te helpen bij de overgang van het mbo, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar werk. Scholen, doorstroompunten en gemeenten krijgen meer mogelijkheden om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen bij de overgang van school naar duurzaam werk.

Vanaf 1 januari 2026 starten ook de nieuwe regionale programma's waarmee scholen en gemeenten samen plannen maken om schooluitval tegen te gaan en jongeren duurzaam aan het werk te helpen. Vanuit de VGN missen we hierin tot nu toe aandacht voor jongeren met het uitstroomprofiel dagbesteding in het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

10. Wonen

Zoals verwacht is in de begroting van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening (VRO) te lezen dat in 2026 de beoogde inwerkingtreding is van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting en de onderliggende regelgeving. Het wetsvoorstel zorgt ervoor dat overheden weer kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie zij gaan bouwen. De wet moet leiden tot voldoende betaalbare woningen. Van de 100.000 te bouwen woningen per jaar, moet twee derde betaalbaar zijn en 30% sociaal.

In 2026 wil het Rijk gemeenten, provincies, corporaties en zorg- en welzijnspartijen ondersteunen bij de implementatie van deze regelgeving, door het organiseren van bijeenkomsten, webinars en handreikingen.

De wet beoogt ook een brug te slaan tussen het fysieke en sociale domein. Van gemeenten wordt verlangd dat ze de woonbehoefte van aandachtsgroepen in beeld brengen, net als de behoefte aan zorg en ondersteuning. De bestaande woonzorgvisies worden onderdeel van de gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma's. In 2026 worden de bestuurlijke afspraken (woondeals) verrijkt met de opgave om aandachtsgroepen te huisvesten en woningen voor deze groepen (met uitzondering van ouderen) te realiseren via nieuwbouw, of via de bestaande voorraad.

Voor de groepen acuut woningzoekenden, zoals mensen die uitstromen uit de jeugdzorg of met een ernstige medische noodzaak, wil het kabinet de beschikbaarheid van (tijdelijke) woonplekken die snel gerealiseerd kunnen worden vergroten. Met de inwerkingtreding van de wet wordt van alle gemeenten verlangd dat ze een huisvestingsverordening hebben, met daarin opgenomen een urgentieregeling.

Zorggeschikte woningen

Het ministerie van VWS stelt, Wlz-breed voor 2026, € 45 miljoen beschikbaar voor het uitvoeren van de subsidieregeling zorggeschikte woningen. Deze subsidie was eerst alleen voor de ouderenzorg. De VGN heeft actief [gelobbyd](#) om deze subsidie ook voor de gehandicaptenzorg open te stellen.